

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije, ECTS 6
amdg.eu → nastava → FTI

Mudre izreke

Ljubim te (Ps 18)

C Am F Dm G F C

Lju-bim te, Go-spo-di-ne sna-go mo-ja!

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije, ECTS 6
amdg.eu → nastava → FTI

Mudre izreke

**Odgoj i
praktična životna mudrost**

Filozofsko-teološki institut DFI
Studij filozofije i teologije, ECTS 6
utorkom od 8:15 i srijedom od 10:15,
Dvorana Kolvenbach (P14)

Biblijska egzegeza:

Poučne knjige Staroga zavjeta

Psalmi i Mudrosne knjige –

Poklad biblijske mudrosti u jezgri SZ-a
zimski semestar ak. g. 2026./27.

amdg.eu → nastava → FTI

Mudre izreke

- ❑ hebr. מִשְׁלָּה *māšāl*
- Zbirka kratkih izreka o životnoj mudrosti
- ❑ Čije (Izr 1,1; 10,1; 25,1)?
- Salomonove שלמה *šēlomô*
- U jezgri knjige *poslovice* (c10-22; c25-29):
- o kralju, s dvora
- ❑ Kako je nastala knjiga: povijesni podatak u 25,1
- Prikupili Ezekijini ljudi
- ❑ Početak mudrosti (1,7; 9,10):
- strah Božji (1,7; 9,10)
- ❑ usp. Job *bogobojazan*

- ❑ Funkcija i metoda zbirke (1,8; 6,20):
- Roditeljska pouka
- ❑ “sine moj” u 31,2?
- Majka
- ❑ Tema zaključka 31,10-31?
- Vrsna žena

Uvod u Izreke

- ❑ Svrha knjige (Izr 1,2-6) v4s:
- Mladiću znanje, neiskusnome pamet (4)
 - ❑ Mudrost sama potvrđuje pozivajući neiskusne u 9,4
- Mudracu veće znanje (5)
- Razumijevanje izreka (חִשְׁבֹּן *māšāl* 6)
 - ❑ Salomon poučava u 3,14s:
- Mudrost bolja od bogatstva (3,14s):
 - ❑ Srebro, zlato, biser, dragocjenosti
 - ❑ Mudrost sama potvrđuje (8,10s)
 - ❑ Usp. molitva u 1 Kr 3

Odgoj

- ❑ Glavni sadržaj – hebr. *musar*
- Stega, disciplina, ispravljanje, kazna:
(KS: „pouka”): 1,2.3.7.8... 30x od Izr 1 do 24
 - ❑ Označava odgoj roditeljski i u 3,11:
 - ❑ Odgoj Gospodnji
- Sažetak u izreci mudraca (23,26):
 - ❑ Daj mi, sine moj, srce svoje i neka oči tvoje raduju putovi moji! (23,26)
- Razumnost je cilj, ali (3,5):
 - ❑ Uzdaj se u Gospodina svima srcem, a ne oslanjaj se na vlastiti razbor (3,5)

Tora

■ Tora – 7x roditeljska + 5 Zakon

□ Najprije uz majku:

- Ne odbacuj pouku svoje majke (1,8 = 6,20)
- Ne zaboravi moju pouku (3,1)
- Ne prezrite moju pouku (4,2)
- *Tora* je svjetlo (6,23)
- Čuvaj moju *toru* kao zjenicu oka svog (7,2)
- Mudračeva *tora* izvor je života (13,14)
- Pobožna je *tora* na jeziku vrsne žene (31,26)

Božji Zakon

- 2x Koji napuštaju Zakon, veličaju opake, a koji se drže Zakona, protive im se (28,4)
- Tko se drži Zakona, razuman je sin (28,7)
- Tko otklanja uho svoje da ne sluša Zakona, i njegova je molitva ogavna (28,9)
- Blago onome tko se drži Zakona (29,18)

Gospodin po pravdi sudi (Ps 9)

The image shows a musical score for the hymn 'Gospodin po pravdi sudi (Ps 9)'. The score is written on a single staff in treble clef, with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 3/4. The melody consists of a series of eighth and quarter notes. Above the staff, the following chords are indicated: D, Em, Bm, A, G, A7, and D. Below the staff, the lyrics are written in a bold, sans-serif font: 'Go-spo-din po prav - di su - di krug ze-malj - ski.' The lyrics are aligned with the notes of the melody.

D Em Bm A G A7 D

Go-spo-din po prav - di su - di krug ze-malj - ski.

Iz iskustva

- Salomon – *sin* (Izr 1,1)
 - Vlastito iskustvo u 4,3-6:
 - Učenik oca i majke (3)
- **Dijalog roditelja s djetetom**
 - “Sine moj” Izr 1,8.10.15; 2,1; 3,1.11.21; 4,10.20; 5,1.20; 6,1.3.20; 7,1; 19,27; 23,15.19.26; 24,13.21; 27,11 + 31,2 (22x b^eni, 1x b^eri)
- Poslušaj, sine moj (*š^ema b^eni*)! 1,8; 4,10
- Poslušaj ti, sine moj (23,19)
 - Poslušaj oca svoga (23,22)
 - Otac i majka (1,8; 6,20)

Djeca

- **Poslušajte, sinovi (KS: slušajte djeco!) 4,1;**
- **a sada, sinovi, poslušajte me (5,7 KS: poslušaj, sine – kao LXX) – govori otac**
- **a sada, sinovi, poslušajte me (7,24 KS: sine moj, poslušaj – kao LXX) – govori otac**
- **a sada, sinovi, poslušajte me (8,32 KS: djeco, poslušajte me – LXX jd.) – govori mudrost**

Vrijednost odgoja

- Upozorenje, pa pouka (kao Ps 1)
 - Što je roditeljska pouka (1,9 i 2,1s):
- Vijenac, ogrlica (1,9),
ures na vratu (3,22)
- Očeve riječi (2,1) = mudrost (2,2)
 - Kamo pohraniti očinske riječi (3,3; 7,3)?
- Ploče srca (3,3; 7,3, usp. kamene ploče u Izl 24,12)
 - Zakon u srce (Jr 31,33)
- יהוה odgaja kao otac sina (3,12)

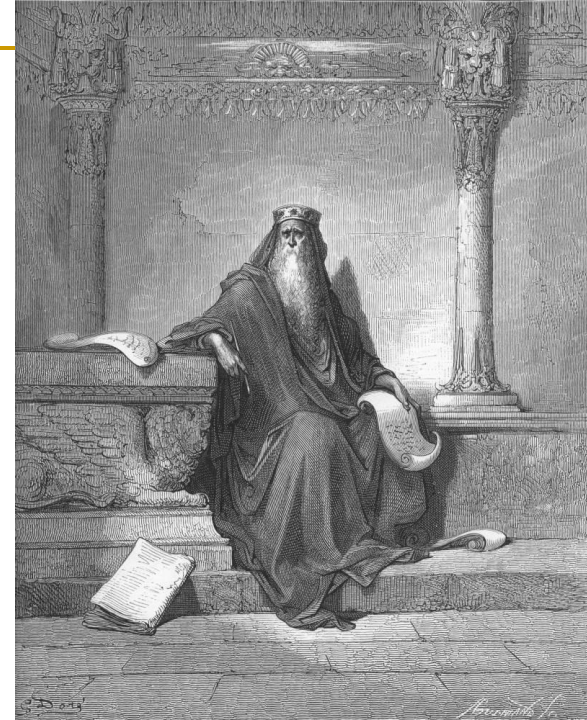
Forma i stil u Izr

- ❑ Dijalog i interdisciplinarnost
- Salomonov uvod
- Salomonove izreke:
 - ❑ Izr 10,1-22,16
 - ❑ Izr 25,1-29,27
- Prilog drugih u 22,17; 24,23; + 30,1 + 31,1?
 - ❑ Mudraci (22,17-24,22 + 24,23-34)
 - Salomonov poziv (22,17)?
 - Hebr. “Poslušaj riječi mudracâ (mn.)”
 - ❑ Agur (30,1-14) + brojčane izreke (30,15-33)
 - ❑ Lemuel, kralj, majčin učenik 31,1-31 (?)

Uvod Izr 1-9

- **Otac sinu (Salomon Roboamu?):**
- **Grešnici kane vrebati krv,
postaviti zasjedu nevinome (1,11)**
- **= vrebaju vlastitu krv,
postavljaju zasjedu svojem
životu (1,18)**
- **Mudrost – glasno (1,20), na gradskim vratima (21):**
- **„neiskusnima“ (1,22 KS: „vi, glupi“) iz Izr 1,4**
- **A) odbacili ste moj savjet,
niste poslušali opomenu (1,25)**
- **B) nisu poslušali moj savjet,
prezreli su moju opomenu (1,30)**

Književne figure

- Motivi i usporedbe:
- Govor, riječi
- Staza, put
- Kontrasti:
- Pravedan (צַדִּיק *ṣadîq* 66x) ⇔ opak (רָשָׁע *rāšāʿ* 85x) a
 - mudrac, pravednik ⇔ lud, grješnik, zlikovac, lijenčina
 - Kakva hrana (Izr 4,17 ⇔ 9,5):
- opakima: Kruh opačine, vino nasilja (4,17)
- ⇔ mudrima: Kruh i vino mudrosti (9,5)
 - Lik žene: Mudrost i gospođa ludost (usp. 9,4.16)
- Bore se da pridobiju neiskusne, zovu nerazumne (9,4.16)

Neka se raduje srce (Ps 105)

C Dm C F Am F G C

Ne-ka se ra-du-je sr-ce o-nih što tra-že Go-spo-di-na

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije, ECTS 6

Motivi i dijalozi u Mudrim izrekama

Biblijska interdisciplinarnost

Motivi

□ Govor:

- usne, usta, riječ, jezik, brbljanje

□ Put:

- korak, hod, stranputica, noga

- Kralj: preko 30 izreka

- Mudrost = život (8,35 – samoobjava)

- Što je *drvo života* (Izr 3,18; 11,30; 13,12; 15,4):

- Mudrost (3,18)
- Pravednikov plod (11,30)
- Ispunjena želja (13,12)
- Jezik koji liječi (15,4)

- Što je *izvor života* (10,11; 13,14; 14,27; 16,22)?

- Pravednikova usta (10,11)
- Mudračeva pouka (Tora) (13,14)
- Strah Gospodnji (14,27)
- Razum (16,22)

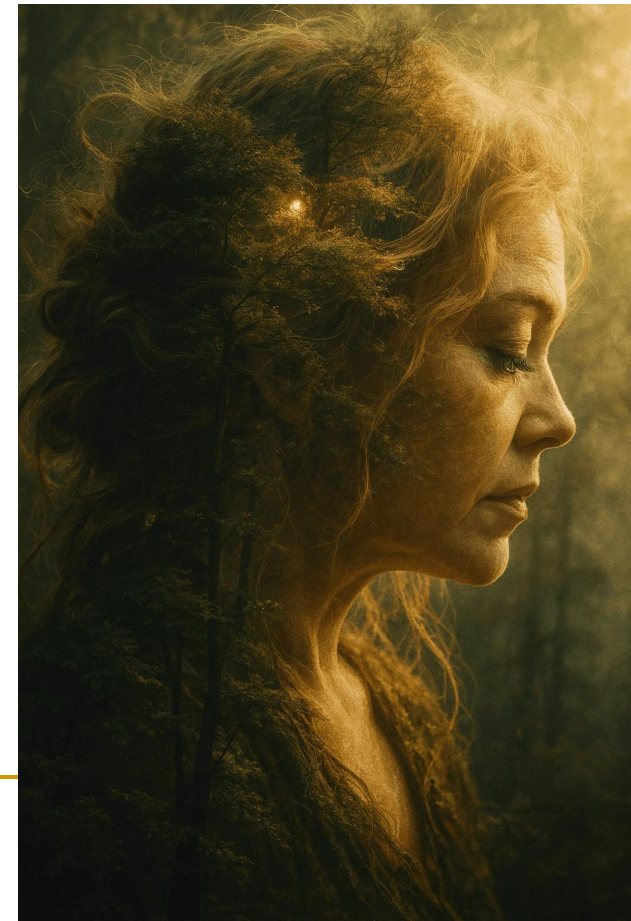
Strah Gospodnji (יראת יהוה)

1. Početak spoznaje (Izr 1,7)	1. Izvor života (14,27)
2. Treba ga izabrati (1,29)	2. Bolji od bogatstva (15,16)
3. Poučni sin ga shvaća (2,5)	3. Škola mudrosti (15,33)
4. Mrzi zlo (8,13)	4. Izbjegava zlo (16,6)
5. Početak mudrosti (9,10)	5. Daje život (19,23)
6. Umnaža ili skraćuje dane (10,27)	6. Plaća za poniznost (22,4)
7. U njemu snažno pouzdanje (14,26)	7. Neka ti srce revnuje za njim! (23,17)
	■ → Tema i “konstrukcija” knjige (2x7)
-

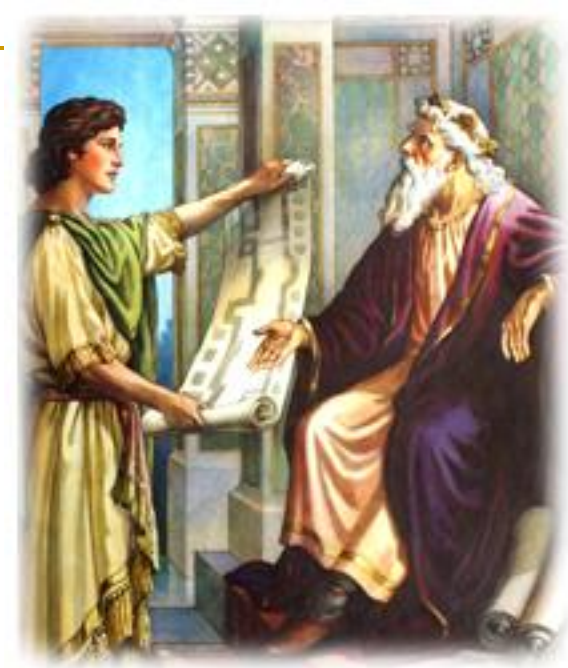
Dijalog (druga strana)

- 1. Riječ grješnika (Izr 1,11-14)
 - Zajedništvo (hod) u ubijanju i plijenu
- 2. Riječ Mudrosti (1,22-33)
 - Prigovori neiskusnima u 22.24s.29s:
- Ljubav prema gluposti (22)
- Odbijali poziv mudrosti (24s)
- Prezir mudrosti (29s)

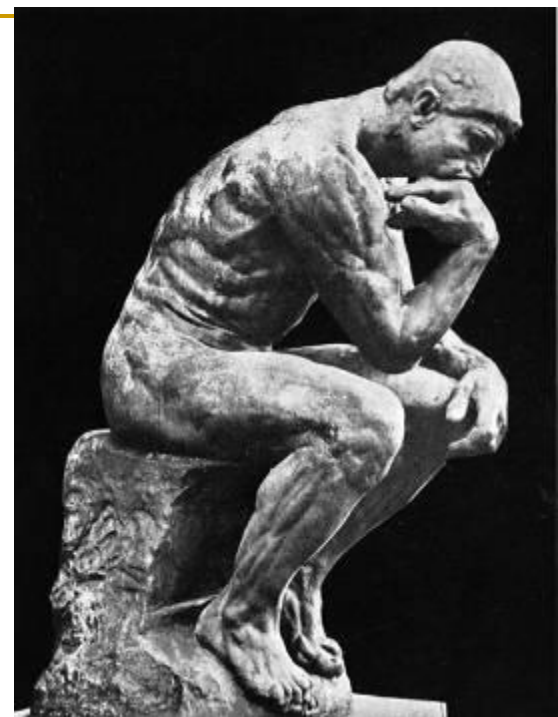
Dijalozi u Izr

- **Mudrost prijeti (Izr 1,26-28.31s):**
 - Rugat će se, neće se odzvati (26-28)
 - Plod ludosti: smrt (31s)
- **Obećanje, svrha mudrosti (33):**
 - Spokojan život: sigurno stanovanje
- **Riječ očeva (Davidova) Salomonu (4,4-9)**
- **Riječi sina ako ne posluša pouku (5,12-14)**
- **Riječi bludnice (7,14-20)**
- **Velika propovijed mudrosti (8,4-36)**
- **Poziv mudrosti i gospođe ludosti (9,4-6.16s)**

Dijalog: drugi mudraci

- **Mudraci o Bogu (Izr 24,12):**
 - Ispituje srca
 - Čuva dušu
 - Plaća po djelima
- **Roditeljska pouka u *poslovicama* (15,20; 23,22)**
 - Salomon: sin veseli oca,
bezumnik prezire majku (15,20)
 - Mudraci: slušaj oca, ne prezri majku (23,22)
 - ne samo u Salomonovu uvodu

Poučno tumačenje (3. l.) – opis

- “jer” (utemeljenje pouke Izr 1,16; 2,6) כִּי *kî*
 - Otac Salomon točno tumači put grješnika (1,16.19):
- Grješnici hite prolijevati krv (1,16)
- Lakomi na ružan dobitak (1,19)
 - Posljedica ludosti (1,18s):
- Smrt (1,18s)
 - Otac tumači izvor mudrosti (2,6)
- יהוה daje mudrost (6)
- יהוה čuva pravednike (7)

Hajdemo u dom Gospodnji (Ps 122)

